מד: האישׁ מקדש פרק שני קידושין

קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה. וגרלה דס"ה בגערה איכא מידום לר"ל אליבא דר' יהודה ולר' יוחנן אליבא דכ"ע[א] והא דנקיט קטנה משום דבגערה לא שייך למימר צריכה מיאון דאין מיאון בגערה כדאמר (דף ד' ע.) עד מתי הבת ממאנת עד שתביא ג' שערות[ב]:

מאן דתני הא. פי' נקונטרס מאן דמתני פליגתא דעולא דאדשמואל לא מתני דאדשמואל האי פי' דפרים בה ר"נ והוא שקידכו אלא סבר דאמר שמואל בלא שידכו ומש"ה פליג עלייהו: (ג) איכא דאמרי אמר עולא אפי' מיאון איכא צריכה פירש בקונטרס ואפי' שידכו חה דתקו לפרש כן דאי בלא שידכו דוקא מאי איכא בין איכא דאמרי לישנא קמא וקשה דאין זו סברא לומר שהבא חלוקה כל כך דהא לעיל פריך גמרא אע"ג דשידכו אלמא סבירא לגמרא שהדבר פשוט הוא דבשידכו צריך מיאון והכא לישנא דאיכא דאמרי אמרי' דלא צריך לכך גרלה (ד) לפרש דלעולא לא מיירי אלא דוקא בלא שידכו ויש מילוק בין איכא דאמרי לישנא קמא לישנא קמא פליג אדרב ושמואל כדפירש בקונטרס דמאן דמתני פליגתא דעולא אדרב ושמואל כו' (ה)ולכך איכא דאמרי דס"ע סבירא דלא פליג אדשמואל ומילתא באפי נפשיה אימתר בלא שידכו ומר אמר מדא ומר אמר מדא ולא פליגי: **אלא** דקידשה נפשה וקתני דבעיא מיאון. ותיובתא (ו)דעולא דאמר אפילו מיאון אינה צריכה וא"ת לשמואל מי ניחא והא איכו דאמר דבעיא גט בהדי מיאון והכא קאמר אי מיאנו דמשמע דלא בעיא גט וי"ל בשלמא לשמואל לא ק"ל מידי דאיכא למימר דלעיל מיירי בשידך והכא מיירי בלא שידך ולהכי לא מצריך אלא מיאון אלא לעולא קשה דאי מיירי בשידך גט ומיאון בעי לפי' ר"י לישנא דאיכא דאמרי ולפי' הקונטרס אפי' מיאון לא צריך ואי מיירי בלא שידך אפי' מיאון לא צריך בין לפירוש הקונטרס בין לפי' ר"י: אלא

נערה מהו שתעשה שליח לקבל גיטה מיד בעלה כיד אביה דמיא או כחצר אביה דמיא כיד אביה דמיא מה אביה משוי שליח אף היא נמי [ז]משוי שליח או דילמא כחצר אביה דמיא ועד דמטיא גיטא לידה לא מיגרשה ומי מספקא ליה לרבא הא [ח]והאמר רבא [א]כתב גט ונתנו ביד עבדה ישן ומשמרתו ה"ז גט ניעור אינו גט ניעור אמאי אינו גט דהויא לה חצר משתמרת שלא לדעתה ואי ס"ד כחצר אביה דמיא כי מטא גיטה לידה נמי לא תיגרש דהויא לה חצר המשתמרת שלא לדעת אביה אלא לעולם פשיטא ליה דכי יד אביה דמיא והכי קמיבעיא ליה מי אלימא כיד אביה לשויה איהי שליח או לא א"ל [ב]אין[ג] עושה שליח איתיביה [ד][ג]קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה הא נערה ה"ז גט הכא במאי עסקינן בשאין לה אב הא מדקתני סיפא [ד]אם אמר [ה] אביה צא וקבל גט לבתי אם רצה בעל לחזור בו לא יחזור מכלל דרישא בדיש לה אב עסקינן חסורי מיחסרא והכי קתני קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה הא נערה ה"ז גט במה דברים אמורים בשאין לה אב אבל יש לה אב ואמר אביה צא וקבל לבתי גיטה ורוצה בעל לחזור לא יחזור: איתמר קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה אמר שמואל צריכה גט וצריכה מיאון אמר קרנא דברים בגו גט למה מיאון אם מיאון למה גט אמרו ליה הא מר עוקבא ובי דיניה בכפרי אפכוה שדרוה לקמיה דרב אמר להו האלהים צריכה גט וצריכה מיאון [ו]וחס ליה לזרעיה דאבא בר אבא דנימא הכי וטעמא מאי אמר רב אחא בריה דרב איקא צריכה גט שמא נתרצה האב [ז]בקידושין צריכה מיאון שמא לא נתרצה האב בקידושין ויאמרו אין קידושין תופסין באחותה אמר ר"נ והוא ששדכו עולא אמר [ח]אפילו מיאון אינה צריכה [ט]אע"ג דשידכו מאן דמתני הא לא מתני הא איכא דאמרי אמר עולא קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה אפילו מיאון אינה צריכה מתיב רב כהנא [י]וכולן אם מתו או מיאנו או נתגרשו או שנמצאו איילונית צרותיהן מותרות דקדשה מאן אילימא דקדשה אביה במיאון סגי לה גט מעליא בעיא אלא לאו דקדשה איהי נפשה וקתני דבעיא מיאון הוא מותיב לה והוא מפרק לה בגון שנעשה לה מעשה יתומה בחיי האב מתיב רב המנונא [יא]אין מוכרה לקרובים משום ר' [יב]אלעזר אמרו מוכרה לקרובים ושוין

נערה. לרבנן דאמרי מקבלת את גיטה מהו שתעשה אחר שליח לקבל את גיטה כחצר אביה: **כיד אביה כו'.** הא דאמרי רבנן דהיא עצמה מקבלת[ז] מאי סבירא להו ליד אביה מדמו לה לחצר אביה מדמו לה: **ומי מספקא ליה לרבא.** שיהא על אדם כן דעת תורת חצר כשהוא ניעור: **ישן והיא משמרתו הרי זה גט.** דהויא לה חצר המשתמרת לדעתה על ידה: **ניעור אינו גט.** דהויא חצר המשתמרת לדעת העבד עצמו ואינו דומה לחצר גמורה דכי אתרבאי חצירה משום דסתם חצר משתמרת על פי הבעלים שנדרה סביב ופותח ונועל: **אינו גט עד שיגיע גט לידה.** דאין שליחות לקטן[ח] הילכך המביאו לה יהא שלוחו של בעל להולכה ויתננו לה: **אם אמר לו אביה.** של קטנה: **אם רצה הבעל לחזור בו.** משמסרו לו: **לא יחזור.** דשליח לקבלה הויא הוא ומשבא גט לידו נתגרשה ואפילו נערף הגט מיד: **כמה דברים אמורים.** דקטנה לא שייך בה שליחות כשאין לה אב אבל יש לה אב ואמר ליה אביה כו' כלומר אבל יש לה אב שייך בה שליחות ע"פ אביה אפי' נערה שאם אמר לו אביה בין של קטנה בין של נערה התקבל לבתי כו'. ומהשתא לא מקשי דיוקא דרישא דהא כשאין לה אב קאי: **קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה.** לא אמר לה אביה לקבלם ולא ידע ובקטנה הכל מודים שאין קידושיה קידושין שלא לדעתו: **צריכה גט וצריכה מיאון.** כדאמר טעמא לקמיה: **אמר קרנא דברים בגו.** כך אמר קרנא יש דברים בתוך דבר זה כלומר יש תשובה ותימה בדברי שמואל: **אמרו ליה.** בני בית המדרש לקרנא: **הא מר עוקבא ובי דינו בכפרי.** שם מקום סמוך לנו אם נהרדעא ששמואל שם לתוכן ממנו בא ונשאל למר עוקבא והוא היה אב ב"ד בימי שמואל כדאמר במו"ק (דף טז:): **אפכוה ושדרוה לקמיה דרב.** נשם קרנא צריכה גט ומיאון ונשם שמואל דברים בגו ושדרוה לקמיה דרב לידע אם יודה לדברי שמואל שהיה חולק על הדבר ומשום דרב תוספו של שמואל היה אפכוה אולי יודה לדברי קרנא שאמרו בשם שמואל: **אכא בר אכא.** אחוה דשמואל הוה: **וצריכה מיאון שמא לא נתרצה האב בקידושיה ויאמרו כו'.** הרואה שהגדיגה גט סבור שנתרצה האב בקידושיה והוה ליה גרושתו מעליא ושוב אין קידושין תופסין לו באחותה שאחות גרושתו

בכרת דכתיב (ויקרא יח) כמייה כל שבמייה[ט] ואי קדים אחותה אתי לאפוקה בלא מ[ט]גט: **והוא ששידכו.** הא דאמר צריכה גט כששידך[ט] נמי לאביה קודם קידושין דאיכא לספוקי שמא נתרצה כששמע והוו להו קידושין למפרע: **אפי' מיאון אינה צריכה.** שאין מעשה קטנה כלום בחיי אביה: ומתמה גמרא **אפילו שידכו.** אמר עולא דאף מיאון אינה צריכה: ומשני **דמתני הא לא מתני הא.** מאן דמתני פליגתא דעולא אדשמואל לא מתני אדשמואל האי פירושא דפרים בה ר"נ והוא ששידכו: **איכא דאמרי אמר עולא.** מילתא באפי נפשיה הוא מתני לה ולא אדרב ושמואל ומתמה קאמר ליה ולא שנא שידכו ולא שנא לא שידכו: **וכולן.** ט"ו עריות ששנינו ביבמות שפוטרות צרותיהן וצרות צרותיהן מן החליצה ומן היבום ויליף לה מקרא שהעברה המופלת ליבום לפני קרוב שהיא עליו בכרת פטורה ופוטרת צרתה וכולן העריות אם מתו קודם שמת הבעל או מיאנו בבעל או נתגרשו [ט](דקודם מיאון) [ט]דכשמתה ונפלה הצרה לפני היבם לא צרת ערוה היתה ולא פטרה ערוה צרותיה ומותרות ליבם וקמני כמו בחומן ט"ו ויקאמר דאם מיאנה בחיי אחיה שהוא בעלה ומת לאחר מיאון צרתה מתייבמת לאביה אלמא יש לנו כמו ממאנת בחיי אביה והיכי דמי: **אי דקדשה אביה לאחיו במיאון סגי לה.** כתמיה והלא זיכתה תורה לאב בקידושי כמו: **דקדשה איהי נפשה.** שלא לדעת אביה: **מעשה יתומה בחיי האב.** כגון שהשיאה אביה לאחר ומתגרשה בקטנותה שהרי היא בחיי אביה כיתומה דבין שהשיאה אין לאביה רשות בה ואחרי כן קדשה היא את עצמה לאחי אביה דהני קידושין כעו מיאון שלא היה לה להמתין את דעת אביה וכמיאון סגי להו דאין מעשה קטנה כלום אלא מדרבנן דתקון ניסואין לקטנה שאין לה אב שלא יתגנו בה מנהג הפקר[ט]: **אין מוכרה.** לכמו לקרובים שאין לכם קידושין בה דבעינן דאויה לייעוד: **מוכרה לקרובים.** כדילפינן בפ"ק (לעיל דף יט:) כמו לאמה[ט] פעמים שאינה נמכרת אלא לאחיכם: ישרין

בפני האב. הואיל ולא אמר לה קבלי קדושיך כדלקמן.

עין משפט נר מצוה

ג א מיי' פ"ה מהל' גירושין הל"י סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קנט סעי' ח:

נא ב מיי' שם פ"ג הל"י סמג שם טוש"ע אה"ע סי' קמ"ז סעי' ב:

נב ג מיי' פ"ו מהל' גירושין הל"ט סמג שם טוש"ע אה"ע סי' קנ"ג:

נג ד מיי' פ"ג שם הל"י סמג טוש"ע שם:

נד ה ו מיי' פ"ג מהל' אישות הל"י סמג עשין כח טוש"ע אה"ע סי' ל' סעי' יח:

נה ז מיי' פ"ו מהל' יבום וחלי' כה סמג עשין לא לב טוש"ע אה"ע סי' קעג סעי' ז:

מוסף רש"י

ישן ומשמרתו הרי זה גט. דהוי חצרה המשתמרת לדעתה כאילו ישן לתוכה שמשמרת אלא על ידה, ניעור אינו גט, שהעבד משמר את עצמו ואת מה שבידו והיא לה חצרה המשתמרת שלא לדעתה (גיטין עח:). **דברים בגו.** יש כאן דברים מוסתרים בדבר זה וצריך לחת לב (כתובות קיא:). **האלהים.** כשבועה (ב"מ מז:). **אבא בר אבא.** הוה דשמואל הוה וחסיד גדול היה (חולין קיא:). **או שנמצאו איילונית.** שמקחו מקח טעות ולא היה אפשר לחיי וכשמת אחיו הרי היא כמו שאינו אשתו ומתיימנת לצרתה (יבמות בו:). **אין מוכרה.** לכמו, **לקרובים.** שהיא אסורה עליהם ליעד דכעוגן אמר לו יעדה (לעיל יח:). **מוכרה לקרובים.** אף על גב שאין כאן ישוד שאין קידושין תופסין בה (לעיל כ:). ולא בעינן ישוד והיכא דאתיה אמר קרא לתפסים (לעיל יח:).

מוסף תוספות

א. דבגערה נמי איכא לספוקי שמא נתרצה או שמא לא נתרצה ולס"ד לקמן אפי' מיאון אינה צריכה הוא הדין בגערה. תוס' הרא"ש. **ב.** ואם היתה נערה יוצאה בגט לחזר דלא שייך לתקן בה מיאון וכן מצינו בכ"מ גט בגדולה מדרבנן ולא חששו שמא יאמרו אין קידושין תופסים באחותה, ובקטנה דשייך בה מיאון תקנו שתמאן, ושמא בנערה צריכה הכרחה שלא היו קדושין דאוריתא. תוס' הרא"ש. (ועי' רמב"ן תוס' ריב"ד ומהרש"א) **ג.** נראה לי דבהא פליגי דרב ושמואל סברי כיון דשדיכו יש לחוש שמא נתרצה האב כששמע אמרינן הוכרר הדבר דבשעת הקידושין נמי כאילו נתרצה האב בפירוש דמי והוו קידושין למפרע וכן פי' המורה והוו להו קדושין למפרע ועולא סבר אע"פ שנתרצה אביה עכשיו כששמע מה מועיל זה הרצון כיון שבשעת קבלת הקידושין לא ידע ולא היה רצונו שם וכו' אפי' מיאון אינה צריכה. תוס' רי"ד.

מסורת הש"ס

ט) [כדפר"ר: מסרי', ומל"ל משאיתן]. כ) גישין עח, ג) [ל"ל מיט. יעב"ן], ד) גישין סה, ה) [מלין קיד:]. ו) [וכמ"ש: בקידושיה, וכן בסמוך], ז) יבמות כ:, ח) לעיל יח: כ. ט) [ל"ל אלישרו], י) [כדפ"ר שבר"ף טפס: ניטה], כ) [כ"מ עה פוש"ע], ל) [יבמות ח ע"ב], מ) [כדפ"ר שבר"ף טפס: ולכך הצריכה מיאון דלו ריושים שמקפק הצריכה גמו], נ) [כדפ"ר שבר"ף: כשסידך לאחה אביה לה קודם שקיבלה קידושיה לאיכא ומר], ס) רש"ל מ"ל, ע) [ל"ל דכשמת ונפלה ומר' היתה לא סברה יבר', [כדפ"ר, ועי' רש"ל], פ) [יבמות קיב פוש"ע], צ) [שמות כה. ז], ק) [כדפר"ר: ולהך. ומל"ל], ר) [עיין מהרש"ל], ש) [ל"ל ומש"ה מני הכא].

הגהות הב"ח

(א) גס' מיפה אם אמר לו אביה: (ב) תוס' ד"ה מאן הד"ל עם ד"ה איכא ומי: (ג) בא"ד לכך גרלה לר"י לפרש:

תוס' ר"י הזקן

נערה. שיש לה אב. לרבנן קא בעי דאמרי בין היא בין אביה מקבלין גיטה. איתיביה קטנה וכו' עד שיגיע גט לידה. בתורת שליחות דבעל. וקסבר האי מקשה דמירי בשיש לה אב ואפילו בקטנה סברי רבנן דבין היא בין אביה מקבלין גיטה. והא דקא מפלגי בנערה להדדיהן כחו דר' יהודה דאפילו בנערה אביה ולא היא. בשאין לה אב. דקטנה שיש לה אב דברי הכל אביה ולא היא, והיינו דקא מפלגי בנערה ולא קטנה. ומשום הכי אמרה שמעא דקטנה שאינה ראויה לעשות שליח הא נערה ה"ז גט דבת שליחות היא ונערה היא ואין לה אב. לא יחזור. דמגורשת היא חכף שהגיע הגט ביד השליח. בפרי. שם מקום והיה קרוב להם ונהרדעא שהוא מקום שמואל היה רחוק מהם. אפכוה. ששמואל אמר דברים בגו וקרנא אמר צריכה גט ומיאון. מפני שרב אוהב שמואל אולי יודה לדברי קרנא שאמרו [בשם שמואל. שמא] נתרצה. והוו קדושין. אין קדושין תופסין. אם חזר וקדש זה האיש אחותה יאמרו שאינן קדושין כלל שהרי אחותה גירש בגט ונמצא שהיא אחות אשתו, משום הכי צריכה למאן דאמרי שהקדושין אינן קדושין בודאי ואם יקדש אחותה אינו רשאי לקיימה אלא מוציאה בגט הספק הוא אם אחותה היתה אשתו אם לאו. דשדיך. דבר עם האב כבר מענין הדיוג ונתרצה. מישום הכי חיישינן כשקדש אחר זמן מרובה שמא נתרצה עתה דהא נתרצה כבר. אפילו שדכו. דלא חיישינן שמא נתרצה. ואפילו קדשה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com